

dicuntur. Ex Joviani autem responsis liquet quantum ille pietate, quantum ingenii acrimonia vateret : Arianorum enim petitiones salse arguteque respuit, Lucium vero ne auditum quidem cum convicio et imprecatione repudiavit. Hæc porro opuscula anno haud dubie 363 edita sunt.

V. In prioribus Athanasii editis post epistolam Joviani, fragmentum subsequitur, cui titulus est, Τοῦ αὐτοῦ Ἀθανασίου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Ἰωβιανόν, sed falso inscribi certum est ; nullam enim præfert epistolæ formam, nec habetur in manuscriptis antiquioribus ; imo post ætatem Athanasii scriptum videtur, de quo fusius infra suo loco.

Ἰσον ἐπιστολῆς Ἰωβιανοῦ βασιλέως, πεμφθείσης πρὸς Ἀθανάσιον τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ φίλῳ τοῦ Θεοῦ Ἀθανασίῳ Ἰωβιανός (69).

Τοῦ ἐπειχεστάτου σου βίου, καὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν τῶν ὅλων ὁμοιώσεως, καὶ τῆς πρὸς τὸν Σωτῆρα ἡμῶν τὸν Χριστὸν διαθέσεως τὰ κατορθώματα ὑπερθαυμάζοντες, ἀποδεχόμεθά σε, ἐπίσκοπε τιμιώτατε· καὶ ὅτι μὲν πάντα πόνον, καὶ τῶν διωκόντων τὸν φόβον οὐ κατέπτυξας (70), καὶ κινδύνους καὶ ξίφους ἀπειλὰς, ὡς σκύδαλα ἡγησάμενος, τῆς φίλης σοι (71) ὀρθοδόξου πίστεως τοὺς οἴακας κατέχων, ἕως τοῦ νῦν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀγωνίζῃ, ὑπογραμμὸν δὲ τῷ λαῷ παντὶ τῶν πιστῶν, καὶ τύπον σεαυτοῦ τῆς ἀρετῆς (72) προσφερόμενος διατελεῖς. Ἀνακτᾶται σε τοίνυν ἡ ἡμετέρα βασιλεία, καὶ ἐπανελθεῖν βούλεται πρὸς τὴν τῆς σωτηρίας διδασκαλίαν. Ἐπάνιθι τοίνυν εἰς τὰς ἀγίας Ἐκκλησίας, καὶ ποιμαίνει τὸν τοῦ Θεοῦ λαόν, καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας πραότητος προθύμως εὐχὰς ἀναπέμπετε (73) εἰς Θεόν. Οἶδαμεν γάρ, ὅτι τῇ σῇ ἰκεσίᾳ ἡμεῖς τε καὶ οἱ σὺν ἡμῖν τὰ Χριστιανῶν (74) φρονούντες μεγάλην ἀντίληψιν

(75) ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΠΡΟΣ ΙΩΒΙΑΝΟΝ ΠΕΡΙ ΠΙΣΤΕΩΣ (76).

1. Πρέπουσα θεοφιλεῖ βασιλεῖ φιλομαθῆς (77) προαίρεσις καὶ πόθος τῶν οὐρανίων· οὕτω γὰρ ἀληθῶς καὶ τὴν καρδίαν ἔξις ἐν χειρὶ Θεοῦ (78). Θελησάσης τοίνυν τῆς σῆς εὐσεβείας μαθεῖν παρ' ἡμῶν τὴν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας πίστιν, εὐχαριστήσαντες ἐπὶ τούτοις τῷ Κυρίῳ, ἐβουλεύσάμεθα μᾶλλον πάντων τὴν παρὰ τῶν Πατέρων ἐν Νικαίᾳ ὁμολογηθεῖσαν πίστιν ὑπομνησαι τὴν σὴν εὐσέβειαν. Ταύτην γὰρ ἀθετήσαντές τινες, ἡμῖν μὲν ποικίλως ἐπεβούλευσαν, ὅτι μὴ ἐπειθόμεθα τῇ Ἀρειανῇ αἰρέ-

¹¹ Prov. xxi, 1.

(69) Scripta anno 363.

(70) Ita Regius codex. Editi vero, ἔπτηξας cum Basil., quo solo usi sunt qui hanc epistolam primum ediderunt.

(71) Regius, σοι. Editi vero cum Basil., σου.

(72) Regius codex, τῷ τῆς ἀρετῆς, omitta linea integra.

(73) Regius codex quem sequimur, ἀναπέμπετε. Editi cum Basil., ἀνάπεμπε.

(74) In Regio hæc, τὰ Χριστιανῶν, et mox, μεγάλην, desiderantur.

(75) Scripta anno 363.

(76) Regius ms., τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωβιανόν, etc. Apud Theodoretum sic inscribitur : Ἐπιστολὴ συν-οδικὴ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωβιανόν γραφεῖσα περὶ τῆς πίστεως παρὰ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου. Id est, Epistola synodica scripta a sancto Athanasio ad Jovianum

A 622 Exemplum epistolæ Joviani imperatoris, missæ ad sanctissimum Athanasium archiepiscopum Alexandrinum.

Religiosissimo et Deo dilecto Athanasio, Jovianus

Cum magnopere miremur honestissimam vitam tuam, similitudinem tuam cum Deo universorum, tuumque erga Christum Salvatorem nostrum affectum, quæ tuæ sunt præclaræ virtutes ; te laudamus, honoratissime episcopo, quod nullum laborem, nullum persecutorum furorem extimuiisti, pericula gladiatorumque minas ne flocci quidem fecisti, atque clavum charæ tibi orthodoxæque fidei retinens, hactenus certasti pro veritate : itemque quod exemplum te typumque virtutis, universo fidelium populo assidue exhibes. Te itaque revocat Majestas nostra, atque ad salutis doctrinam reverti jubet. Remigra igitur ad sanctas Ecclesias, et pasce Dei populum, atque alacri animo una fundite preces ad Deum pro nostra clementia. Novimus quippe tua supplicatione, cum nos, tum eos qui nobiscum Christiane sentiunt magnum a summo Deo auxilium consecuturos.

SANCTI PATRIS NOSTRI ATHANASII ARCHIEPISCOPI ALEXANDRIÆ AD JOVIANUM, DE FIDE.

1. Religiosum imperatorem decet discendi studium et cœlestium rerum amor : ita enim vere cor in manu Dei¹¹ habiturus es. Cum igitur tua pietas fidem catholicæ Ecclesiæ a nobis cupiat perdiscere : postquam gratias eam ob rem Domino egimus, nihil nobis melius visum est, quam ut tuam pietatem fidei, quam Patres Nicææ confessi sunt, commonefaceremus. Quidam enim, illa rejecta, et nobis varie insidiati sunt, quod Arianæ hæresi assentiri nolui-
mus ; et hæresis atque schismatum in Ecclesia ca-

imperatorum, de fide. Deinde sequitur : Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ φιλανθρωποτάτῳ νικητῇ Αὐγούστῳ Ἰωβιανῷ Ἀθανάσιος καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι οἱ ἐλθόντες ἐκ προσώπου πάντων τῶν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου καὶ Θεβαΐδος καὶ Λιβυῶν ἐπισκόπων. Id est, Religiosissimo et clementissimo victori Augusto Joviano Athanasius et reliqui episcopi qui venerunt ex persona omnium episcoporum Ægypti, Thebaidis et Libyarum.

(77) Φιλομαθῆς deest in Basiliensi et Felckmanni septimo ms., necnon in edit. Comm. Legitur autem in Seg. et apud Theodoretum.

(78) Theodor., ἔχοις ἐν χειρὶ Θεοῦ, ac postea addit, καὶ τὴν βασιλείαν μετ' εἰρήνης πολλαῖς ἐτῶν περιόδοις ἐπιτελέσεις. Id est, et imperium multis annorum curriculis cum pace gubernaturus sis. Editio Valesii habet ἔχεις et ἐπιτελέσεις.